

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
Iesv, Cvrsvs Theologicvs**

In decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Primam Partem, & Primam Secundæ D. Thomæ. Ad Alexand.
VII. Pont. Max.

Esparza Arteida, Martin de

Lugduni, 1666

XXXVI. Vtrum Spes solis Viatoribus inesse possit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94815](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94815)

menta cogentia ad assentiendum Certum nimirum videtur, intimationem æternæ damnationis ex conceptu suo formali, ac essentiali habere rationem pœnæ non secus, ac æternam ipsam damnationem passivam, quam dictum est, quoad suum conceptum primarium, ac essentialem, incipere, nec distingui ab ea intimatione; de qua ratione pœnæ, alibi ex Augustino multiplici cum fundamento dicendum est. Est autem de ratione pœnæ, vt sit inuoluntaria reo, vel saltem, vt non pendeat à libera ipsius voluntate eam pati, vel non pati. Extorqueretur igitur assensus eiusmodi reuelationis non insinuatione, & promissione præmiorum, & sola propositione argumentorum credibilitatis, vt sit de facto; sed argumentis omnino insuperabilibus, & incapacibus liberæ resistentiæ, vt extorquetur à damnatis in inferno.

Art. 11. Ex eodem principio deducitur talem reuelationem, nec de potentia absoluta fieri posse homini iusto, dum iustus est; quia dum iustus est, nondum est dignus pœnæ damnationis. Est autem essentialis pœnæ, vt non infligatur immerenti per anticipatam solutionem, de quo erit alius agendi locus.

Art. 12. Deducitur deinde reuelationem damnationis Antichristi iam nobis factam, non propterea intelligi iam dispositam, vt fiat ipsi Antichristo viatori. Quia nobis fit per argumenta credibilitatis, relinquenda indifferentiam credendi, & non credendi, per quæ certissimè non fiet Antichristo, nequaquam permissuro, vt mysteria nostræ fidei reddantur sibi proximè, & immediatè credibilia; impediendo prædicationem, & instructionem sufficientem respectu sui; quique proinde alio modo cogendus à Deo esset, vt assentiretur prædictioni damnationis suæ, si Deus vellet eam ipsi reuelare reuelatione cognita per assensum ab eo, cui fit, de cuiusmodi reuelatione disputant in præsentī Theologi.

Art. 13. Deducitur denique sententiam Christi circa Iudam. *Melius illi erat, si natus non fuisset homo ille*; non fuisse reuelationem damnationis directam ad ipsum Iudam; sed solam ponderationem, & expressionem magnitudinis malitiæ, quæ inerat peccato proditoria traditionis. Certè non solum ipsi Iudæ; sed nec vlli alij esse certam certitudine fidei ex illo testimonio reprobationem illius, communis, & vera interpretum, aliorumque auctorum sententia est. Concluditur igitur ex dictis reuelationem reprobationis esse impossibilem cum spe Theologica, nec fieri posse vlli, aut obligatio, aut propriè potenti ad sperandum.

Ad 1. Ostensum iam est reuelatione æternæ damnationis auferri motiuum formale spei, nec promissionem beatitudinis retinere amplius posse vim, & rationem formalem promissionis; nec eandem esse quoad hoc rationem de scientia diuina damnationis, & de reuelatione.

Ad 2. Reuelatio peccati futuri non auferat legem prohibitiuam peccati, nec vlla ex parte vim eius obligatoriam imminuit, vt patet; atque idè post eam reuelationem peccati non minùs potest, & omitti peccatum, quam si talis reuelatio facta non fuisset. At reuelatio æternæ damnationis auferat obiectum spei, certè labefaciat vim omnem motiuam diuinæ promissionis, vt dictum est. Nulla igitur est paritas. Deinde D. Petrus non peccauit in sensu composito actualis notitiæ, & assensus de reuelatione sibi facta; sed post peccatum meminit verbi, quod sibi dixerat Christus Dominus. In præsentī autem quaeritur de possibilitate sperandi in sensu composito actualis notitiæ certæ de reuelatione damnationis. Est igitur abs re casus reuelationis factæ D. Petro, vt nihil in præsentī discutiatur de natura, & qualitate illius.

Ad 3. Falsum in primis est Deum posse reuelare quiddam scit; neque enim reuelare posset voluntatem nihil vnquam creandi, aut nihil reuelandi postquam creasset, aut nullum vnquam erogandi auxiliium, vt credatur aliqua eius reuelatio. Deinde anticipata reuelatio alicuius euentus, quæ sit impossibilis, quatenus anticipata est, cum alia voluntate efficaci Dei, & cum eius effectu, est impossibilis respectu subiecti, cui inest talis effectus. Ostensum autem est voluntatem reuelandi æternam damnationem esse impossibilem essentialiter pro eodem tempore, cum voluntate efficaci, quæ constituit hominem in ratione viatoris potentis, & obligati ad sperandum. Ergo ea reuelatio componi non potest cum hoc statu.

Ad 4. Non potest nocere libertati hominis respectu alicuius actus, quod est consequens respectu eiuſdem actus. Nocere tamen potest respectu alterius actus, si illud ipsum sit simpliciter antecedens respectu eius. Reprobatio autem, & reuelatio reprobationis, licet sint quid consequens respectu peccatorum, ob quæ vnusquisque reprobat; non tamen sunt quid consequens, sed quid simpliciter antecedens respectu assensus, quo vtraque cognoscitur: Vnde neutra impedit libertatem respectu peccatorum ob quæ quis reprobat; impedit tamen libertatem ad assensum fidei circa se, & multò magis ad actum spei pendentem à tali fide.

QVÆSTIO XXXVI.

Vtrum Spes solis viatoribus inesse possit?

VIDETUR non solis ipsis inesse posse. 1. Quia ad sperandum aliquid non necesse est, vt præcognoscatur pro priori natura, tanquam futurum; sed sufficit si cognoscatur, vt possibile, & arduum, ac substans promissioni diuinæ, cum præcisione ab absentia, & præsentia. Etenim voluntas perinde afficitur ad ea, quorum præsentia nondum cognoscitur positiuè, atque si essent absentia realiter. Existente autem, pro priori naturæ, cognitione beatitudinis præscendenti ab absentia, & præsentia eius reali; potest pro posteriori naturæ infundi visio beatæ, aut immitti cognitio certa damnationis æternæ. Ergo actus spei componi potest cum statu tum beatitudinis, tum reprobationis. Confirmatur respectu beatitudinis. Quia spes est causa inductiua ipsius, & vi sua perducit hominem ad beatitudinem. Est autem de ratione causæ, vt non sit impossibile cum suo effectu; neque cum termino ad quem perducit vi sua.

2. Christus Dominus sperauit sibi gloriam corporis, sicut sperant etiam animæ beatæ; & cæteris sperauit præterea gloriam animæ: Similiter reliqui Beati sperant sibi gloriam accidentalem, & nobis omnia dona Gratia, & Gloria, quæ impetrant precibus suis. Fundunt enim eas cum spe obtinendi, quæ petunt. Ergo spes dari potest in beatis.

3. Vt actus spei negentur compossibiles cum beatitudine, habitus tamen spei, non videtur negandus Beatis: Quia potest illis inseruire ad ornatum; cum si donum supernaturale, & quidem præstantissimum.

4. Beati possunt elicere actus spei saltem conditionatos, sicut potest honestè misereri conditionatè, & velle pati Martyrium, & similia, qui non habent actum absolutè, vnde, aut cui misereatur, aut à quo Martyrium inferatur. Ergo pondus est in Beatis habitus

bitus spei ad exercendos eiusmodi actus conditionatos.

Art. 1. Resp. Hæretici in primis, cœteri que infideles sunt incapaces spei in sensu composito infidelitatis. Quod constat ex dictis quæst. 32. de dependentia spei à fide. Hinc à fortiori neganda est spes damnatis, & etiam ob ea, quæ dicta sunt quæst. proximè præcedenti; ac demum ratione vniuersali, quia damnati spoliantur omnibus donis supernaturalibus, & certissimè sciunt eorum omnium, maximè verò beatitudinis consecutionem esse iam impossibilem sibi; atque impossibilia, vt talia non cadunt sub spe. Deest igitur damnatis capacitas sperandi ex parte subiecti, & ex parte obiecti. Sed neque Beatis spes inesse potest, vel quoad actum, vel quoad habitum. Atque in primis suam Beatitudinem, eiusque æternam durationem sperare non possunt; quia iam illam habent, vidèntque æternum eam sibi esse adfuturam. *Quod autem videt quis, quid sperat?* vt ait Paul. 8. ad Rom. Id est, nequaquam sperare potest.

Art. 2. Ratio est, quia de concepto obiecti sperabilis est, non minus futuritio, & arduitas, quam possibilitas. Sicut autem Beatitudo respectu damnatorum, non habet possibilitatem; ita respectu Beatorum non habet futuritionem, saltem quoad substantiam; nec arduitatem quoad æternitatem durationis à parte post. Imò nullum prorsus bonum, siue proprium cuiusque Beati, siue pertinens ad alios, seu beatos, seu viatores, potest habere rationem ardui respectu eorum, coniunctam cum possibilitate propria obiecti spei Theologica. Quia promissionem diuinam de quocumque bono, vel vident, vt est in seipsa, aut alio modo euidenter cognoscunt, vel nullam prorsus cognitionem illius habent. Quandoquidem cognitionem certam, & obscuram, hoc est, fidem, nullam habent, vt dictum est quæst. 25. nec magis habere possunt vllam cognitionem probabilem; quia hæc est exposita falsitati, cui repugnat beatitudo. Iam bonum, cuius promissionem nullatenus cognoscunt, patet ex supradictis, sperari ab eis nullatenus posse, nec tale bonum habere eam possibilitatem, quæ est propria obiecti spei Theologica.

Art. 3. Sed nec illud bonum sperare possunt, cuius promissionem, aut vident in se, aut euidenter cognoscunt. Quia eo ipso tale bonum nullam habet arduitatem respectu eorum, cum visio, & euidentia futuritionis auferant ab obiecto omnem difficultatem consequendi, & conandi ad consecutionem; omnemque consecutionis contingentiam, tum realem, tum apparentem; quod non facit fides, quia comparitur secum apparentiam oppositi; & ideo obiectum, prout illi subest, retinet arduitatem, vt dictum est quæst. 34. ad 6. Ergo spes neque beatis, neque damnatis conuenire potest, quoad actum, & quibus repugnat actus alicuius virtutis permanentem per totam æternitatem, neque quoad habitum eadem virtus inesse potest, vt dictum est in simili circa fidem q. 5. 1. ad 3. Soli ergo viatores nondum consecuti gloriam, & potentes illam consequi sunt subiectum capax spei, quoad actum, & habitum; proximè si habeant fidem, remotè si illa careant.

Ad 1. Potentia proxima ad actum spei constituitur intrinsicè per actum fidei, vt dictum est quæst. 32. Actus autem Fidei nequit præscindere omnino à statu beatitudinis, & reprobationis; quia est intrinsicè impossibilis cum visione beata, & cum miseria damnati, vt sæpè dictum est; atque ideo affirmando, & representando existentiam sui, saltem virtualiter, negat existentiam vtriusque illius status pro toto instanti reali; & quidquid sit de representatione, sufficit ipsam esse intrinsicè impossibilem, vri est, cum vtroque illo statu, ne spes essentialiter pendens

ab actu fidei componi possit cum alterutro eorum. Quapropter transeat sufficere ad spem præcisionem, de qua in obiectione, dummodo aliud non obstet. Ad confirmationem spes est causa tantum meritoria beatitudinis; non est autem de ratione meriti compossibilitas cum suo effectu, aut cum termino, ad quem perducit, sicut est de ratione, causa Physicæ efficientis, ac perducantis.

Ad 2. Christus Dominus, & cœteri Beati non sunt capaces spei propriè, & strictè sumptæ, sed solum sumptæ latè, & improprie pro quouis appetitu boni absentis possibilis; tamen arduum non sit respectu appetentis. Nempe nihil est, quod arduitatem propriam obiecti spei habere possit respectu videntis Deum, vt est in se, vt dictum est supra.

Ad 3. Respondetur idem, quod dictum est de fide, nempe non ornari beatum, qualitate æternum otiosa ex sua natura respectu sui subiecti, & propria miseriam miser est.

Ad 4. Nulla virtus potest exercere actus purè conditionatos, habente rationem conditionis motiuo eius, & honestate ipsius motiui; quod scilicet necessè est, vt influat absolutè in actum exercitum absolute, licet tendat conditionatè in obiectum. Dictum autem est beatis non solum deesse obiectum materiale spei, seu bona sperabilia; sed etiam motiuum formale, & rationem sperandi. Deinde non est opus virtutis, & prudentiæ, velle, ac intendere conditionatè, sub conditione, quæ euidenter cognoscitur nunquam esse ventura, & repugnare elicenti talem actum, vt ea aliquando eueniat. Perperam enim, ac insipienter intenditur opus, taliter circumstantionatum respectu intendentis.

QVÆSTIO XXXVII.

Vtrum Spes disponat ad Charitatem?

VIDETUR potius impedire. 1. Quia spes est amor concupiscentiæ: afficitur enim, qui sperat in bona propria sperantis, quod est proprium concupiscentis. At Charitas est amor amicitiae. Per Charitatem enim afficitur erga alterum, qui cum diligit charitatiuè intendendo eius bonum. Amor autem concupiscentiæ, & amor amicitiae pugnant inter se, & quantum adest de altero eorum, tantumdem necessè est, vt excludatur ex animo de altero amore. Ergo spes non potest esse dispositio ad Charitatem.

2. Cum Charitas peruenit ad statum perfectum, quem solum obtinet in Patria, est prorsus incompossibilis cum spe, quam videlicet nuper dictum est, esse impossibilem cum visione beata. Quod autem disponit ad aliquid, non potest, ex sua natura, esse impossibile cum eius perfectione; sed potius perfectio prioris confert ad perfectionem posterioris. Ergo spes non est dispositiua, sed impeditiua respectu Charitatis.

3. Inter homines is censetur inire amicitiam cum aliquo perfectè, qui illam inuit, nec præoccupatus beneficiis, nec ductus spe lucri. Cum ergo amicitia cum Deo, seu Charitas sit perfectissima, amicitia ex sua ratione; multò magis aliena esse debet à spe donorum, quæ à Deo provenire possunt; ita vt spem nullatenus præsupponat tanquam dispositionem respectu sui, in qua fundetur, & ex qua ducat degenerem originem. Debet igitur spes subsequi ad Charitatem, & amicitiam cum Deo, tanquam effectus ex sua causa, & non

vice.